

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Viite: OKM/5/010/2018

Lausunto esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoituksen uudistamiseksi

Tampereen yliopistossa taidelaitosten valtionrahoituksen uudistamishanketta pidetään tervetulleena muutoksena etenkin esittävien taiteiden kannalta. Näemme, että pitkällä tähtäimellä ja harkiten toteutettuna esittävien taiteiden valtionrahoituksen ajantasaisemmaksi, tasa-arvoisemmaksi ja kestävämmäksi saattaminen hyödyttää niin taiteen tekijöitä, siitä nauttivia kansalaisia kuin taiteen rahoituksesta päättäviä virkamiehiä. Ehdotettu uudistus tulisi kuitenkin toteuttaa erilaiset rakenteet ja niiden tarpeet paremmin tunnistuen sekä yksittäisten taidelaitosten toimintaedellytyksiä rapauttamatta. Nykyisessä muodossaan ehdotus ei myöskään sisällä riittäviä korjausliikkeitä valtionrahoituksen tasa-arvoistamiseksi ja sen saattamiseksi nimenomaan alirahoitetun ja taiteellisesti uudistusvoimaisen vapaan kentän nykyistä tilaa ja tarpeita vastaavaksi. Juuri nuo toimenpiteet olisivat välttämättömiä, jotta esittävien taiteiden korkeakoulutetut ammattilaiset voisivat elättää itsensä työllään myös tulevaisuudessa. Katsomme, että ehdotus on tältä osin puutteellinen. Vaaditaan järeämpi linjaus kasvavan vapaan kentän toimintaedellytysten parantamiseksi – ja rohkeampi satsaus vapaalle kentälle suunnattuihin harkinnanvaraisiin toiminta-avustuksiin.

Julki lausutuista tavoitteistaan poiketen ehdotus heikentää teatterin toimintaedellytyksiä, alueellista tasa-arvoa ja saatavuutta etenkin Pirkanmaalla. Esitys Tampereen Työväen Teatterin kansallisesta erityisasemasta, ja siitä seuraavasta valtionrahoituksesta luopumisesta, on lyhytnäköisyydessään katastrofaalinen. Esitetty muutos merkitsisi noin 20 prosentin leikkausta Tampereen Työväen Teatterin vuosibudjettiin, ja samalla se pienentäisi Tampereella tehtävän puheteatterin valtionrahoitusta 24 prosentilla. Katsomme, että niin yksittäisen teatterin valtionrahoitukseen kuin alueelliseen teatteritoimintaan kohdistuvana leikkaus on kohtuuton. Talouden äkinäinen romahduttaminen ei rohkaise mitään teatterilaitosta rakentaviin muutoksiin, ja Tampereen Työväen Teatterissakin se todennäköisesti johtaisi ohjelmiston supistumiseen ja yksipuolistumiseen, vakituisen taiteellisen henkilökunnan vähentämiseen sekä produktiokohtaisten työsuhteiden lisääntymiseen. Toteutuessaan leikkaus lamaannuttaisi juuri Tampereen Työväen Teatterin pitkäjänteisen, tavoitteellisen kehittämisen sekä taiteellisen uudistamisen – siis sen, mihin muutoksella osaltaan pyritään. Ensimmäisenä tulilinjalla olisi Tampereen Työväen Teatterin suuri näyttämö, joka viime vuosina on toiminut uuden kotimaisen musiikkiteatterin rohkeana ja taiteellisesti korkeatasoisena kasvualustana ja näin jatkanut nykyaikaisella tavalla Suomen yli satavuotista

työväenteatteriperinnettä. Saman perinteen moderniksi jatkoksi voi lukea myös TTT:n yhteistyön paikallisten korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten nuorten tekijöiden kanssa. Koska leikkaukset joudutaan niiden toteutuessa kompensoimaan kaupungin kassasta, rapauttavat ne teatterin omien toimintaedellytysten lisäksi myös alueellista teatteritoimintaa ja etenkin yhteistyömahdollisuuksia laajemmin. Tällä kaikella on vaikutusta Tampereen alueen elinvoimaan ja hyvinvointiin, ja tätä kautta työllisyyteen ja elinkeinoelämään. Näemmekin, että koko Tampereen alueeseen ja Pirkanmaahan kohdistuvina valtionrahoituksen leikkauksen vaikutukset ovat paljon laajemmat, kuin muistio antaa ymmärtää.

Esitämme, että Tampereen Työväen Teatterin kansallinen erityisasema Svenska Teatern i Helsingfors -teatterin rinnalla tulisi säilyttää. Vaihtoehtona on uudenlainen, nykyiset toimintaedellytykset varmistava rahoitusmalli. Vain Tampereen Työväen Teatterin valtionrahoituksen turvaamalla ja sitä kestävästi kehittämällä on mahdollista ryhtyä teatterilaitoksen pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kehittämiseen ja uudistamiseen. Tällä tavoin turvataan suomalaisen kulttuurielämän moniäänisyys ja Tampereen paikka Suomen teatteripääkaupunkina.

Liisa Laakso
rehtori